

Forfatter: Bording, Anders

Titel: Udrag fra Digte. - 1984

Citation: Bording, Anders: "Digte. - 1984", i Bording, Anders: *Digte. - 1984*, udg. af ERIK SØNDERHOLM, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, 1984-86, s. XXXI.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-bording01val-shoot-idm140114470161920/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Digte. - 1984

og fremmest ved at overveje, hvad meningen kan have været med en tilsyneladende urimelig tegnsætning.

IV. *Rettelser*: For originalhåndskrifternes og originaltrykkes vedkommende er der så at sige kun tale om sjuskfejl eller trykfejl; i farten glemte Bording undertiden et bogstav, eller sætteren lavede en trykfejl, har ikke altid kunnet tyde Bordings kragetæer. Disse fejl er rettet, men selv om det i grunden kunne gøres uden særlig markering (for eksempel den i tryk hyppige forveksling af u/n) har jeg atter af principielle grunde markeret rettelserne i []. I tekster, der kun findes i afskrifter, findes der naturligvis flere og andre og mere graverende fejl, og de er på grundlag af varianter rettet på samme måde; variantapparatet gengiver de forskellige varianter og anfører til sidst tekstgrundlagets form; disse rettelser må naturligvis kun betragtes som forslag fra min side, og nogle er foretaget meget halvhjertet, fordi materialet i grunden ikke byder på nogen reel løsning; men noget skal der jo stå.

V. *Variantapparatet*: Det havde været ønskeligt, om variantapparatet som i ældre udgaver kunne have stået direkte under teksten, men da dette i dag er for bekosteligt, findes apparatet i kommentarbindet. Eftersom både Selskabet og jeg selv under lignende arbejde med Kingo og Worm havde gjort den triste erfaring, at ca. 98 % af varianterne er aldeles interesseløse og ubrugelige til noget som helst, stod det fra begyndelsen klart, at apparatet stort set kun skulle bringe et udvalg af de mere betydningsfulde varianter. Det er naturligt, at de varianter, der konstituerer en fra tekstgrundlaget afvigende type (B, C, D osv.) medtages, så at den interesse-

rede læser kan kontrollere, at denne opdeling af håndskrifterne i beslægtede grupper bygger på virkeligt stof; på dunkle steder medtages alle varianter, så at det står klart, hvad omtrent samtidige skrivere kan have ment om stedet. Interpunktionsvarianter medtages ikke, da de på grund af deres enorme mængde ville sprænge alle rammer, og det samme gælder rene varianter af typen *c-r/est*, *må/mon*, *rigens/rigets* osv.; ordstilingsvarianter medtages kun i begrænset omfang, men medtages, hvor de har metrisk interesse. Det er dog klart, at disse restriktioner har måttet administreres *cum grano salis*, og jeg vil skønne, at såfremt de er overtrådt, er det ved optagelsen af flere varianter, end ovennævnte berettiger til.

VI. *Sidetal, verstæller*: Samtlige ustrofiske tekster er forsynet med verstæller; de strofiske digte nøjes med strofetæller af æstetiske grunde. Endvidere anføres for såvel tryks som håndskrifers vedkommende sidetal; da disse to talsystemer står i samme kolonne, er de markeret forskelligt; verstælleren er umarkeret: 1-4-8 osv., mens sidetal er markeret således: [1] [2] osv.; undertiden støder disse to systemer sammen, og da har, naturligvis, sideralsangivelsen prioritet, og verstælleren suspenderes. I nogle ganske få tilfælde (nr. 215-218) falder sideskift ikke altid sammen med versskift, men indtræffer midt i en verslinie; skellet markeres da således: // . Ved nogle tryk eller enkelte håndskrevne digte mangler sidetal, men det skyldes da, at der er tale om et étbladstryk eller om ét beskrevet blad; det turde være overflødigt at markere disse tilfælde med et [1]. Af æstetiske grunde er overskrifter normalt ikke, trods deres store længde, forsynet med li-

nietæller; i kommentaren henvises der dog med tal til de aktuelle steder, men det er kun i få tilfælde, at læseren kan være nødt til at tælle til mere end ti.

VII. *Kommentaren*: Også denne var på forhånd tænkt som en punktcommentar i lighed med Kingo-udgavens. Da kommenteringen af de mange personnavne i Danske Mercurius derimod skulle foregå i form af et mindre biografisk leksikon, overvejedes det kort, om samme praksis skulle gennemføres for digtenes vedkommende, men resultatet blev en vottagelse af, at dette stof skulle indgå i punktcommentaren, som det skete i Jacob Worm-udgaven; i dag ved arbejdets færdiggørelse hævder jeg i grunden til den anden opfattelse og er endda ikke utilbøjelig til at mene, at en ordliste ville have været nok så praktisk; den foreligger da også udarbejdet, vil dog ikke blive trykt; men ordlisteprincippet bør overvejes ved lignende udgivelser. Meningen var, at en læser skulle kunne tage et enkelt digt og gå til kommentaren og få alle de relevante oplysninger uden at behøve at blade rundt i bogen for at finde et ord i et af de sidste digte i kommentaren til et af de første digte; et sådant princip fører uvægerligt til gentagelser, men ingen forestiller sig vel, at en sådan bog læses fra ende til anden af ret mange, og de, der gør noget sådant, behøver måske slet ikke kommentaren og irriteres derfor ikke af gentagelserne. Gen-

nemgænde er personerne kommenteret i hvert digt, men her forekommer undtagelser; den vigtigste er Ejler Holck og hans familie, til hvilken Bording har produceret en hel stribe af digte; derfor henvises der i de senere digte til hovedstederne om Holck.

VIII. *Melodier*: Bordings mange viser har været sunget, men desværre er det undtagelser, at melodien oplyses, og noder er endnu sjældnere. Dog bringer kommentaren en fortegnelse over melodistoffet, dels på grundlag af Nils Schiørrings disputats og dels baseret på det supplerende materiale, enkelte variantekster giver. Melodierne bringes ikke, men der henvises til gangbare tryk.

IX. *Biografi*: Kommentaren vil bringe en biografisk skitse, der på grundlag af konkret materiale vil søge at fremstille, hvad man ved, og gøre op med en række myter, som der ikke synes meget hold i. I forlængelse af biografien bringes 1735-udgavens historie, der vil kunne sige noget om Bordings litterære efterliv.

X. *Kildeforsegnelse*: Kommentarbundet vil yderligere bringe en registrant over anvendte håndskrifter og registrere hvert enkelt håndskrifts indhold af Bording-tekster; som et supplement hertil bringes en registrering af Bording-udgivelser inden 1735-udgaven, dvs. af Wielandts og Høpfners antologier. Optryk yngre end 1735-udgaven medtages ikke, da de nedstammer fra denne udgave.